

ROSDY PÁL

A magyar domonkos rendtartomány levéltárának elenchusa

Az itt közlésre kerülő levéltári jegyzék, elenchus, 1948-ban készült. Dokumentum-értékét az a tény határozza meg, hogy utolsó emléke egy olyan levéltári anyagnak, amely ma már nem lelhető fel. Sorsáról nem tudunk bizonyosat. Valószínű, hogy 1950-ben, a magyarországi szerzetesrendek működésének felszámolásakor a domonkos rendtartomány székházából, az akkori Szent Domonkos-utca (ma Cházár András-utca) 3. számú épületből vezett nyoma.

Ezt az 1948-ban készült elenchust, mint gépelt kéziratot, az esztergomi Primási Levéltár őrzi Implom Lajos domonkosrendi szerzetes, rendtörténész irathagyatékában, mely 1971-ben került a levéltár őrizetébe, más rendtörténeti jegyzetekkel, kéziratokkal és rendezetlen iratokkal együtt. Az elenchus, néhány más rendfőnöki irat között a 469/1948. iktatószámot viseli. Nem derül ki belőle, hogy az akkori egész levéltári anyagot tartalmazza-e, vagy sem. Valószínű, hogy a domonkos levéltár az itt felsorolt középkori anyagon kívül más iratanyagot is tartalmazott, amit azonban irattárként kezeltek.

Dr. Implom Lajos (keresztnevei János Pál voltak) 1903. június 28-án született, alföldi földműves családban. Előbb műegyetemi tanulmányokat kezdett, majd egyházmegyei papnevelő intézetbe került, ahonnan végül is a domonkos rend növendékei közé lépett át. Rendje a római Angelicum egyetemre küldte, ahol teológiai doktorátust szerzett. Hazatérve a rendi főiskolán tanított, majd volt perjel és egy ideig tartományfőnök is. A rend működésének megszűnése idején főiskolai tanár és egyben a rendi könyvtár, levéltár őre. Egész életén át dolgozott a magyar domonkos rendtartomány történetére vonatkozó adatok gyűjtésén. Ezek egy részét, a középkori magyar rendtörténetet, meg is írta, hagyatékában kéziratban maradt. 1969. december 6-án hunyt el Budapesten.

A domonkos rendet Szent Domonkos alapította, aki 1170 körül született és 1221-ben halt meg. A rend latin hivatalos neve: Ordo Fratrum Praedicatorum (Prédikáló testvérek rendje). Rövidítve — az elenchusban is — így jelzik: *O. P.* A XIII. század úgynevezett kolduló rendjei egyike. A prédikáció, lelkipásztorkodás, a tudományok

művelése, missziós tevékenység és az eretnekek elleni küzdelem volt az alapító célkitűzése. IX. Gergely pápa rájuk bízta a pápai inkvizíció vezetését.

Hazánkba még az alapító Szent Domonkos életének utolsó évében, 1221-ben, a második rendi nagykaptalan döntése értelmében hozta be a rendet Magyar Pál bolognai jogtanár a kúnok térítésére. Győrött hirdették először az ígét, de első állandó konventjük Székesfehérvárott létesült. Húsz év alatt, a tatárjárásig, konventjeik száma tizre emelkedett, főleg a németajkú városokban működtek. 1277-ben már 30 férfi és 2 női konventjük volt. 1254-ben Budán, 1273-ban pedig Pešten tartották a rendi nagykaptalat.

A magyar domonkos rendtartománynak 1950-ben mintegy száz tagja volt.

Elenchus documentorum ad Archivum Provinciae Hungariae pertinentium

Fasciculus I.

1. 1276-1486 Collectio documentorum Conventum Wesprimiensis O. P.
2. 1551 Missilis ad Conventum Cassoviensem O. P.
3. 1553 Minuta instructionis ad Conventum Cassoviensem O. P.
4. 1699 Testimoniales de Vineis Conventus Cassoviensis. O. P.
5. 1528 Missilis ad Conventum Cassoviensem O. P.
6. 1554 Instructiones pro Ablegatis Cassoviensis
7. 1432 Testimoniales Patris Ladislai Darabos provincialis Hungariae O. P.
8. 1699 Lecta Capituli Agriensis ad O. P.
9. 1395-1699 Collectio documentorum Cassoviensium O. P.
10. 1506 Mandatum Vladislai Regis ad Dominicanos.
11. 1504 Mandatum eiusdem Regis ad Vitricos O. P.
12. Sine dato Cassoviensis Instantia ad Regem propter excessum militum.
13. 1504 Legata Dominicanorum in Cassa.
14. 1558 Commendatoriarum Civitatis Cassa pro Goelnicz.
15. 1769 Visitatio eremitica Sabariae.
16. 1698 Relatio de Domo Nigrelliana ac de Dominicanis Cassoviensis

17. Saec. XVIII. Relatio de Claustro combusto O. P. Cassoviensis.
18. Saec. XIV. Fragmentum Codicis.
19. 1699 Dispositio Regis Leopoldi de Claustro Cassoviensis O. P.
20. 1699 Relatio de Claustro O. P. Cassoviensis
21. 1698 Petitio Civitatis Cassa contra Dominicanos.
22. 1698 Sententia Dominicanorum contra Civitatem Cassa.
23. 1504 Frater Thomas Remiger fecit contractum cum Gregorio Ungaro.
24. 1698 Collectio documentorum de Claustro Cassoviensis [*in lingua hungarica*]
25. 1698 Inquisitio Civitatis Cassa de possessionibus O. P.
26. Sine dato Instantia Fratrum Cassoviensium pro libris bibliothecae.
27. Sine dato Instantia eorundem de eodem.
28. 1698 Acta Wiennensia in inclyta Regni Hungariae Congregatione.
29. 1698 Minuta-Replica contra Fratrum O. P. Cassoviensium
30. 1754 Negotium Parochiarum Rábakovácsiensis et Rumien-sis.
31. 1550-1579 Extractus Archivi Lelesiensis de iuribus Conventorum Cassoviae et Beregszász.
32. 1698 Mandatum regium de restitutione Conventus Cassoviensium.
33. 1698 Instructio regalis de templo Dominicanorum Cassoviensium
34. 1700 Paria de bonis O. P. Cassoviae.
35. 1366 Epistola Palatini Konth.
36. 1465 Litterae Fratris Marci provincialis Hungariae.

Fasciculus II.

1. 1335 De possessione Dominicanorum Cassoviensium [*Pergamen sine sigillo*]
2. 1408 De molendino Fratrum Cassoviensium [*Pergamen cum sigillo pendente*]
3. 1479 Testamentum Nicolai Guman in favorem Fratrum O. P. Cassoviensium [*Pergamen cum sigillo*]

4. 1497 Obligatoria Civ. Cassov. Gregorio de Lábatlan.
5. 1557 Mandatum Ferdinandi Regis in favorem FF. O. P. Cassoviensium.
6. 1554 Mandatum eiusdem de equis Cassov.
7. 1779 Transcriptio mandati regii ad Civitatem Cassoviensem
8. 1487 Testamentum Nicolai Chicher de Orosz in favorem FF. O. P. Cassoviensium.
9. 1554 Mandatum Ferdinandi Regis de restauratione Civitatis Cassoviae.
10. 1554 Mandatum eiusdem Regis.
11. 1532 Mandatum Regis de iure asyli malefactorum.
12. 1497 Obligatoria Civitatis Cassa ad FF. O. P. de Lábatlan.
13. 1557 Mandatum Regis de admittenda habitatione Eremitis S. Pauli in Conventu Cassoviensi O. P.
14. 1554 Mandatum Regis Ferdinandi ad Capitanum Feledi in favorem Claustri Cassoviensis O. P.
15. 1547 Possessionale FF. O. P. Vasvariensium.
16. 1615 Bulla Pontificis Pauli V.
17. 1615 Bulla eiusdem ad Clarissas.
18. 1234 Testimoniales Monasterii O. S. B. de S. Monte Panoniae.
19. 1743 Rescriptum ad P. Augustinum Marics O. P. Vasvár.
20. 1397 Testimoniales Petri Chirke.
21. 1681 Epistola captivorum apud Turcos ad Joannem Eszterházi.
22. Saec. *Journale [lingua hungarica]*
XVII.
23. 1275 Statutoria Cap. Budensis in favorem Sororum O. P. in Insula Leporum.
24. 1451 Statutoria Civium Budensium in favorem Sororum earundem de Csaba, Simeg, Somodor.
25. 1468 Statutoria Civium Budensium in favorem Sororum earundem de Somodor.
26. 1468 Testimoniales palatini Pálócz pro Monialibus O. P. in Insula Leporum.
27. 1518 Fassio perennalis Monialium O. P.
28. 1356 Arendatoria Monialium O. P. de Insula Leporum.

29. 1356 Arendatoria civium Budensium in favorem Monialium O. P.
30. 1444 Inquisitionalis de Somodor ex parte Monialium O. P.
31. 1444 Inquisitionalis Monialium ex parte Civium Budensium.
32. 1451 Inquisitionalis Monialium ex parte Civium Budensium.
33. 1561 Possessionalis de vinea Monachorum O. P. in Beregszász.
34. 1274 Donationalis Reginae Isabellae in favorem Monialium O. P.
35. 1274 Statutoria Monialium O. P.
36. 1275 Mandatum ad Petrum Provincialem.
37. 1700 Liber Civitatis Cassoviae FF. O. P. spectans. [*Lingua hungarica*]
38. 1700 Idem de aliis.
39. Saec. XVII. Instructio ad Magistrum Vinearum O. P. [*Lingua hungarica*]
40. 1781 Instantia Fratrum O. P. ad Magistratum. [*Impressum*]

Fasciculus III.

1. 1550-1742 Collectio documentorum Conventus Beregszásziensis O. P.
2. Saec. XVII. Inquisitionalis civitatis Sabariensis contra Fr. O. P. [*Hungarice*]
3. Saec. XV. Constitutiones metallicae civitatis Cassoviensis.
4. 1553 Testamentum Michaelis Guggelbrecht in favorem FF. O. P. Cassoviensium.
5. 1552 Relatio Magistri vinearum O. P. spectans Cassoviae.
6. 1690 Liber petitionum O. P. Cassoviae.
7. 1689 Liber Notarii Cassoviensis O. P. spectans.
8. Saec. XVII. Fragmentum Chronicae O. P. Cassoviae.
9. 1382 Liber Privilegiorum Cassoviae O. P. spectans.
10. ? Idem in novissima editione.
11. ? Admonitiones Civium Cassoviensium.
12. 1548 Lites inter Ordinem Praedicatorum et Joannem Lippay.

13. 1666 Fragmentum Civitatis Cassoviae O. P. spectans.
14. 1689 Idem de aliis.
15. 1775 Collectio documentorum Conventus Sopron et Vasvár spectantium.
16. 1549 Testamentum Andreae Meltzer in favorem FF. O. P. Cassoviensium.
17. 1688 Liber Notarii Magistratus Cassoviensis.
18. 1699 Idem de aliis.
19. 1696 Idem de aliis.
20. 1752 Lites inter O. P. in Hungaria et Johannem Schád.

Fasciculus IV.

1. 1700 Decretum Camerae Scepusiensis ad FF. O. P. Cassoviensis.
2. 1665 Inquisitio Archiepiscopi Széchenyi.
3. 1541 Fragmentum Protocolli Beregszásziensis ad O. P. spectans.
4. 1545 Idem de aliis.
5. Saec. Petitio viduae Quinqueecclesiensis contra FF. O. P.
XVIII.
6. 1714 Acta Restituionis Conventus Quinqueecclesiensis.
7. Saec. Constriptio bonorum Monialium de Insula Leporum.
XVII.
8. 1270 Donatio possessionum Monialibus O. P.
9. Saec. Instantia FF. O. P. Hungariae ad Recuperandam
XVII. Insulam S. Margaritae.
10. 1744 Elenchus nonnullorum instrumentorum Sabariensium.
11. 1737 Lites contra FF. in Vasvár.
12. 1753 Querela Parochi Kenyeriensis.
13. Saec. Inquisitionalis Thomae de Nádasd.
XVII.
14. 1568 Fragmentum Protocolli.
15. 1246 Littera iudicatoria.
16. 1518 Donatoria in favorem Monialium de Insula Leporum.
17. 1518 Fassio perennalis Monialium in Insula Leporum.
18. Saec. Littera instrumentalis.
XVIII.

19. 1326 Confirmatio possessionum Monialium de Insula Leporum.
20. 1714 Epistola ad Fratres Conv. Quinqueecclesiensis O. P.
21. 1714 Translatio possessionum Monialium in Insula.
22. 1714 Idem.
23. 1764 Relatio Magistri vinearum de Sabaria.
24. 1750 Extractus summarius.
25. Sine dato Extractus summarius Conventus Vasváriensis.
26. Saec. XVII. Petitio restitutionis Claustris de Bistritz O. P.
27. Saec. XVII. Responsum Camerae Cassoviensis ad Conventum Cassoviensem O. P.
28. 1785 Conscriptio bonorum Conventus Soproniensis O. P.
29. 1680 Relatio Andreae Veress et Petri Kiss.
30. Saec. XVIII. Conscriptio possessionum Monialium de Insula.
31. 1615 Matthias Rex transfert Budam Monialibus.
32. 1338 Adiudicatoria possessionis Csév Monialibus de Insula.
33. 1346 Adiudicatoria possessionis Soregh iisdem.
34. 1270 Donatio possessionum Monialibus de Insula per Stephanum Regem.
35. 1274 Littera elemosynaria Reginae Isabellae Monialibus O. P.
36. 1275 Statutoria Cap. Budensis ad Moniales in Insula Leporum.
37. 1332 Privilegium Reginae Isabellae Monialibus de Insula.
38. 1529 Quietantia Fr. Marini de Scepes O. P. Prioris Cassoviensis.
39. 1433 Indulgentialis Provincialis O. P. Hungariae.
40. 1501 Quietantia Fratrum de Conventu Lábatlan.
41. 1525 Quietantia Fratrum de Cassa ad Civitatem Cassa.
42. 1771 Mandatum regium ad Ordinem FF. Praedicatorum.
43. 1527 Missilis.
44. 1527 Idem.
45. 1527 Idem.
46. 1527 Idem.
47. 1528 Idem.
48. 1527 Idem.

49. ? Fragmentum.
50. 1527 Missilis.
51. 1560 Missilis.
52. Saec. Relatio Michaelis Abram.
XVII.
53. 1664 Testamentum Stephani Moritz.
54. Saec. Fragmentum.
XVII.
55. 1500 Quietantia Stephani Paroci Lábatlaniensis.
56. 1455 Transcriptio privilegii ad ius possidendi O. P.
57. 1527 Quietantia Fr. Georgii Illirici O. P.
58. Saec. XV. Fragmentum.
59. 1564 Quietantia Gaspari de Körmend O. P.
60. 1786 Litterae denuntiatoriae anonimae contra FF.
Sabarienses.
61. 1752 Litterae Parochi Oszkoiensis.
62. Saec. XIII. Fragmentum.
63. 1465 Conscriptio vinearum Claustri Cassoviensis O. P.
64. 1522 Testamentum Johannis Seydel in favorem FF. Casso-
viensium O. P.
65. 1521 Testamentum Barbarae Krampholz in favorem FF.
Cassoviensium O. P.
66. 1701 Testamentum Francisci Gombar in favorem FF.
Cassoviensium O. P.
67. 1558 Missilis.
68. 1545 Testimoniales de clenodiis Claustri FF. O. P. Casso-
viensium.
69. 1497 Obligatoria Civitatis Cassoviensis in favorem FF. O.
P. de Lábatlan.
70. 1782 Litterae Provincialis Eremitarum S. Pauli Eremitae.
71. 1527 Missilis.
72. 1508 Quietantia FF. O. P. Lábatlaniensium.
73. 1455 Mandatum Cardinalis Dionysii ad FF. O. P. Hun-
gariae.
74. 1564 Quietantia Caspari de Körmend O. P.
75. 1564 Idem.
76. 1565 Quietantia Fr. Matthiae de Palkonya O. P.
77. 1506 Mandatum Regis Vladislai de iurē asyli contra FF.
Cassovienses O. P.

78.	1431	Mandatum Reginae Barbarae contra Hussitas.
79.	1505	Fassionales FF. O. P. cum civitate Cassoviae.
80.	1483	Lites inter familiam Nicolai Chicher et FF. O. P. Cassoviae.
81.	1705	Fragmentum Contractus.
82.	1574	Donatio possessionis Kígyós.
83.	1552	Lites inter FF. O. P. de Beregszász et civitatem Beregszász.
84.	1528	Missilis.
85.	1728	Documentum Conventum Quinqueecclesiensem O. P. spectans.

Fasciculus V.

Collectio fragmentorum 22.

Collectio imaginum de Claustis Dominicanorum.

Collectio fontium typis expressorum.

Zusammenfassung

Pál Rosdy: Das Register (elenchus) des Archivs der ungarischen Dominikanerprovinz

Das hier vorgelegte Archivregister wurde im Jahre 1948 zusammengestellt. Es ist von grosser Bedeutung, die Manuskripte sind nämlich nicht mehr vorzufinden. Sie wurden vermutlich zur Zeit der Abschaffung der Mönchsorden aus dem zentralen Ordenshaus verschleppt.

Das Register (Maschinenschrift) ist momentan in dem Primalarchiv in Esztergom (Gran) als wichtiger Bestand des Ordenshistorikers *Lajos Implom* aufbewahrt. Die Frage ist natürlich nicht leicht zu beantworten, ob das Register den ganzen Archivbestand enthält, man kann aber vermuten, dass es ausser diesen älteren Schriften noch weitere von jüngeren Angelegenheiten gab. In der kurzen Erläuterung wird auch der Lebenslauf und die Tätigkeit von *Lajos Implom* dargestellt. Er ist in Rom Doktor der Theologie geworden, unterrichtete an der Hochschule des Dominikanerordens in Ungarn, war als Ordensvorsteher tätig und schrieb die mittelalterliche Geschichte des ungarischen Dominikanerordens. Das Archivregister enthält Dokumente über insgesamt 181 wichtige Manuskripte.